

HØJESTERETS DOM

afsagt torsdag den 23. juni 2022

Sag 11/2022

(2. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Peter Secher, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Svendborg den 4. august 2020 (R4-84/2020) og af Østre Landsrets 22. afdeling den 24. juni 2021 (S-2244-20).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Henrik Waaben, Hanne Schmidt, Oliver Talevski, Kurt Rasmussen og Søren Højgaard Mørup.

Påstande

Dommen er anket af tiltalte, T, med påstand om formildelse, herunder navnlig således at straffen ikke fastsættes som en fællesstraf med den betingede del af dommen af 5. oktober 2020.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse af landsrettens dom.

Anbringender

T har anført navnlig, at straffelovens § 61, stk. 1, regulerer betingede domme, men at bestemmelsen ikke udtrykkeligt tager stilling til forhold begået forud for en kombinationsdom. Hertil kommer, at rettergangsskridt er taget før fastsættelse af prøvetiden for den betingede dom – og ikke i prøvetiden.

Betingelsen for, at 4 ud af 6 måneders fængsel blev gjort betinget ved dommen af 5. oktober 2020 om hæleri var, at han ikke måtte begå noget strafbart i en prøvetid på 1 år fra endelig dom. Denne betingelse overholdt han. Det er problematisk, at den betingede del af straffen i hæleridommen alligevel skal afsones efter landsrettens dom i denne sag. Herved straffes han hårdere, end hvis han ved hæleridommen var blevet idømt en ubetinget fængselsstraf. Han havde på tidspunktet for landsrettens dom i denne sag (den 24. juni 2021) udstået hovedparten af den betingede del af hæleridommen, hvis prøvetid ville udløbe i oktober 2021. Han er reelt blevet idømt både en delvis betinget og en ubetinget dom for det samme forhold.

Det er ligeledes problematisk, at anklagemyndigheden på tidspunktet for hælerisagens pådømmelse var bekendt med § 119-forholdet i denne sag, hvor byretten havde afsagt dom den 4. august 2020, men på trods heraf accepterede en kombinationsdom i hælerisagen, for så i landsretten i nærværende sag at påstå den betingede del af kombinationsdommen udløst på baggrund af § 119-forholdet.

Hvis der fastsættes en fællesstraf, bør den betingede straf fra hælerisagen forblive betinget, således at det alene er den isolerede straf for overtrædelse af § 119, stk. 1, som gøres ubetinget, idet forholdene ikke er ligartede.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at straffelovens § 61, stk. 1, eller dennes analogi, finder anvendelse i den foreliggende situation, hvor der er taget rettergangsskridt før fastsættelse af prøvetid ved den betingede dom og ikke i prøvetiden. Der skal derfor fastsættes en fællesstraf for begge forhold som sket i landsretten, jf. bl.a. UfR 2020.1263 H. Ordlyden af § 61, stk. 1, er ikke til hinder herfor, idet det alene er et krav, at rettergangsskridt foretages ”inden prøvetidens udløb” og ikke ”i prøvetiden”.

Formålet med straffelovens § 61, stk. 1, er at foretage en fornyet domstolsvurdering, når det viser sig, at forudsætningerne for fastsættelsen af en betinget dom var ufuldstændige, fordi der foreligger et sammenstødsforhold. Bestemmelsen finder ikke alene anvendelse på rene betingede domme efter lovens § 56, men også på delvist betingede domme efter § 58, jf. ordlyden af og formålet med bestemmelserne.

Straffen for overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, blev skærpet ved lov nr. 82 af 30. januar 2019, som trådte i kraft den 1. februar 2019. Herefter er det bl.a. forudsat, at der som udgangspunkt skal ske forhøjelse af straffen med omkring en tredjedel i forhold til den straf, der hidtil har været fastsat af domstolene. De konkrete omstændigheder i denne sag, herunder *at* der er tale om en kvalificeret trussel, idet tiltalte også slog ud efter forurettede med knyttet næve, *at* tiltalte gentagne gange tidligere er straffet af betydning for sagen, *at* forholdet blev begået, mens han var varetægtsfængslet, jf. straffelovens § 81, nr. 12, og *at* der er tale om hurtigt recidiv, taler for, at straffen isoleret set bør fastsættes til mindst 3 måneders fængsel.

Da forholdet imidlertid skal bedømmes i sammenstød med hæleriforholdet, og da straffen efter straffelovens § 89 skal udmåles som en tillægsstraf til en række andre domme, fører princippet om modereret kumulation til, at straffen passende kan fastsættes til 6 måneders fængsel som en fællesstraf med den betingede del af hæleridommen (4 måneder). I lyset af tiltaltes forstraffe og personlige forhold bør straffen fastsættes som en ubetinget fængselsstraf.

Supplerende sagsfremstilling

Hæleriforholdet i dommen af 5. oktober 2020 blev begået efter overtrædelsen af straffelovens § 119, stk. 1, i denne sag, men inden byrettens dom.

T er yderligere straffet ved Retten i Aarhus' dom af 26. januar 2021 med fængsel i 10 måneder for overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, jf. § 247, stk. 1, begået i januar 2018. Straffen blev i medfør af straffelovens § 89 fastsat som en tillægsstraf til Retten i Aarhus' domme af 12. december 2018, 5. oktober 2020 og 17. november 2020.

Højesterets begrundelse og resultat

T blev ved byrettens dom af 4. august 2020 dømt for overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, ved den 22. maj 2019 som varetægtsfængslet i Nyborg Fængsel at have truet en fængselsbetjent, idet han slog ud efter fængselsbetjenten med knyttet næve og herefter råbte: ”Jeg hopper på dig A” og ”Jeg springer på dig A...” eller lignende.

T ankede dommen med påstand om frifindelse, subsidiært formildelse.

Inden landsretten afsagde dom den 24. juni 2021, blev T ved Retten i Aarhus' dom af 5. oktober 2020 dømt for hæleri, jf. straffelovens § 290, stk. 2, jf. stk. 1, begået i tiden mellem overtrædelsen af straffelovens § 119 og byrettens dom af 4. august 2020. Han blev idømt fængsel i 6 måneder, hvoraf 4 måneder blev gjort betinget med en prøvetid på 1 år fra endelig dom.

Dommen blev ikke anket.

Landsretten har ved dommen af 24. juni 2021 idømt T fængsel i 6 måneder, idet straffen blev fastsat som en fællesstraf med den betingede del af dommen af 5. oktober 2020 i medfør af straffelovens § 61, stk. 1, og som en tillægsstraf til den ubetingede del af dommen og til Retten i Aarhus' domme af 15. oktober 2019 og 17. november 2020 i henhold til straffelovens § 89.

Sagen drejer sig for Højesteret om fastsættelse af straffen, herunder om straffen skal fastsættes som en fællesstraf med dommen af 5. oktober 2020.

Højesteret tiltræder, at straffelovens § 61, stk. 1, eller dennes analogi kan finde anvendelse i en situation, hvor der er foretaget rettergangsskridt, før den betingede dom er afsagt. Dette gælder tillige, når den betingede dom er en kombinationsdom (delvis betinget dom).

Højesteret finder imidlertid, at det skal have sit forblivende ved dommen af 5. oktober 2020. Højesteret har herved lagt vægt på navnlig, at T har afsonet 2 måneder af den straf, han blev idømt ved dommen af 5. oktober 2020, at ca. 8 måneder af prøvetiden på 1 år var forløbet, da landsretten afsagde dom i sagen, og at forholdene er uligeartede.

Straffen skal udmåles som en tillægsstraf efter straffelovens § 89, herunder som en tillægsstraf til Retten i Aarhus' dom af 26. januar 2021.

Højesteret finder herefter, at straffen for overtrædelse af straffelovens § 119 skal fastsættes til fængsel i 60 dage, idet der som anført er tale om en tillægsstraf.

Thi kendes for ret:

T straffes med fængsel i 60 dage.

T skal betale sagens omkostninger for byret og landsret.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for Højesteret.